

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งล้วนเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าของมนุษย์เราทั้งสิ้น และการศึกษาทางวิทยาศาสตร์มีส่วนช่วยพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการพัฒนา **มนุษย์** ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุดของสังคม เพราะสังคมจะมีความเจริญก้าวหน้ามีความสงบสุขก็อาศัยบุคคลในสังคมที่มีคุณภาพ เป็นประการสำคัญ

จากการที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะสร้างความสุขให้แก่สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษา จึงต้องกำหนดจุดหมาย วัตถุประสงค์ ชัยจรณายากุล (2527 : 34) กล่าวไว้สรุปได้ว่า จุดหมายของการศึกษาทุกระดับหรือทุกประเภทประกอบด้วยสองมิติใหญ่ ๆ คือ มิติทางด้านเนื้อหาสาระ และมิติทางด้านพฤติกรรมที่จะปลูกฝัง มิติทางด้านเนื้อหาสาระ เป็นที่สิ่งที่เข้าใจง่าย ส่วนมิติที่ยากแก่การทำความเข้าใจให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้แก่ มิติทางด้านพฤติกรรมที่จะปลูกฝัง

เบนจามิน เอส บลูม และคณะ (Bloom et. al. 1956 : 6)

ได้สร้างผลงานที่มีประโยชน์ต่อวงการศึกษาทั่วโลกเป็นอย่างมากคือ การจำแนกประเภทจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งบลูมและคณะได้แบ่งออกเป็นสามด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

จุดมุ่งหมายทั้งสามด้านจัดว่าเป็นมิติทางพฤติกรรมที่จะปลูกฝัง ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของไทย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

จากการวิจัยของสิรินอม รัตนะรัต (2526 : 67) ซึ่งได้ศึกษาทัศนคติของ
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534
พบว่า การเรียนการสอนและกิจกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการศึกษาภาคบังคับ
พ.ศ. 2534 นั้น ครูจะต้องให้ความรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี ซึ่งความมีคุณธรรมและจริยธรรมนี้เป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยอย่างหนึ่ง ซึ่งเราต้อง
การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

การที่ครูไม่ค่อยพยายามที่จะปลูกฝังพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่ถูกต้องให้แก่แก่นักเรียนนั้น
อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า ครูเน้นการสอบไล่ได้หรือตกของนักเรียน ซึ่งเป็นที่สนใจของผู้ปกครอง
และสังคมอันจะนำมาซึ่งชื่อเสียงของครูและโรงเรียน และต้องการให้เกิดผลที่สามารถวัดได้ใน
ระยะเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้แล้วการสอนด้านพุทธิพิสัยยังกระทำได้ง่ายกว่า แครธไวลและคณะ
(Krathwohl et. al. 1964 : 19) ได้กล่าวว่า "พฤติกรรมด้านจิตพิสัยซึ่งได้แก่ ความสนใจ
เจตคติ และนิสัยของแต่ละคนจะพัฒนาไปอย่างช้า ๆ กว่าที่ทราบได้จาก เทคนิควิธีการวัดผลก็จำเป็นต้อง
ต้องใช้เวลานาน บางทีเป็นเวลาหลายปี"

จากที่กล่าวมาข้างต้นและจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยเห็น
ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้มีการศึกษาพฤติกรรมด้านจิตพิสัยทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เนื่องจากพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นลักษณะที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของมนุษย์ที่ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแล
และปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอันเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
โรงเรียน การเรียนการสอนที่แล้ว ๆ มาเราเน้นการปลูกฝังความสามารถด้านพุทธิพิสัยมาก
จนกระทั่งลืมความสำคัญของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาว่า
พฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการศึกษา หลักสูตร และการเรียนการสอน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในวิชาเคมี ซึ่งผู้วิจัยสอนอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาวิธีการ
สอนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอันเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาวิทยาศาสตร์กับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

จากผลการวิจัยของ จอห์น ดี นาเปียร์ และโจเซฟ ที โรเลย์ (Napier and Riley 1985 : 365-383) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่มีอายุสิบเจ็ดปี พบว่า องค์ประกอบทางจิตพิสัยของนักเรียนที่มีอายุสิบเจ็ดปีมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เลือกเรียนวิชาเคมี ประจำปีการศึกษา 2531 และเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่ศึกษาได้แก่พฤติกรรมที่เกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์ด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 ด้านความสนใจ
  - 2.2 ด้านความพึงพอใจ
  - 2.3 ด้านการเห็นความสำคัญและประโยชน์
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาครอบคลุมเนื้อหาในแบบเรียนวิชาเคมี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ว 034) บทที่ 10, 11 และ 12 ซึ่งจัดทำโดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักเรียนตอบคำถามในแบบวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยด้วยความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง และตรงตามสภาพความเป็นจริง
2. นักเรียนตอบคำถามในแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ด้วยการใช้ความคิดเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล
3. เพศ ระดับสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพครอบครัว และระดับการศึกษาของบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อผลของการวิจัยครั้งนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หมายถึง พฤติกรรมด้านความรู้สึกเป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ของบุคคลที่ชักจูงให้พอใจที่จะมีพฤติกรรม เข้าใกล้หรือหนีห่างจากสิ่งที่เป็นเป้าหมายทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป้าหมายนี้ หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นคน วัตถุสิ่งของ การกระทำ หรือแนวความคิด ความเชื่อก็ได้ สำหรับการวิจัยนี้พิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความสนใจ ความรู้สึกที่ชอบหรืออยากกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือแสวงหาเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง
2. ด้านความพึงพอใจ คือความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ด้านการเห็นความสำคัญหรือประโยชน์ คือการประเมินหรือสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมหรือเจตคติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ซึ่งอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาเคมี (ว 034)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีการพัฒนา ทั้งพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อ เป็นข้อมูลสำหรับครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียน
3. เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า และวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยต่อไป